

14 январь – Ватан
химоячилари куни

ЙИГИТ БОР – ҚАЛЪА БУТ, ҚҮРҒОН САЛОМАТ

Республика из мус-
тақиллигининг иккى
йиллiği арафасида мұхтарам жортшымиз И. А. Каримов ташаб-
бұлары билан 14 ян-
варь – Ватан химоячилари куни этиб белгиланды. Ушандан бери шу күн барча қарбай қисмаларда байрам килип келиніп. Бундан рұх олған Ватан че-
гараларыда тұрған ҳар бир зобит ва аскар ўз постларыда янада сер-
гак булип туришиди. Юртимизде Рустам кел-
баты, Широкдек фи-
дой, Алжомишидек паш-
лавон, Жалолиддиндеген мәрд ва жасур ҳамда бобомиз Амир Темурд жошкотың ілгитлары-
миз бер экан, ономиниз доимо мусафари, күнгілларымиз хотиржам бұлаверади. Ватан химоячилари, байрамнан муборак бўлсин!

КАСАМЁД

Биз тинчлик истаймиз жумла жаҳонга, Марказий Осиё, Ўзбекистонга! Бу йўлда аҳдодлар руҳи бизга ёр, Ҳамиша байроқдор, улуг мададкор!

Йўлимиз тўғридир, кайтиш йўқ асло, Қасд қылган боридан бўлур мосуво! Ѐўларни янчига тайёр посбонмиз, Сафлари мустаҳкам, пўлат қалқонмиз!

Эй, Она-халқимиз, дунё, коинот, Эшитинг элатлар, бани одамзот. Она-юрт Туранда тинчлик саклашга Биз қасам ичамиз, қасам, қасамёд! Искандар РАХМОН.

Самарқандлик зардўзчи қызлар.

КАСБГА МЕХР

Чуст тумани Ол-
мос қишлоғига жойлашган 17-
йұра мактабининг көкса мұаллими жанобиддин Ка-
молов угтан йили «Ўзбекистон Республикасы ҳалқ үқитувчиси» фах-
рий унвонига сазо-
вор бўлди. Домла ярим асрдирки ёшларга билим бериб келияти. У қишининг дастлаб-
ки шогирдлари ал-
лақачон пенсияга чиқиб кетишган.

Мен учун «Кария-
ларни қадрлаш ишли» бундан ўй илолдиң бошланғандар, – деди Ж. Камолов. «Туркистан-пресс» мұхбира. – Қир ўй ишлаб топмаган обруни кейинги ўн илдан толдим. Юксак унвон оддим. Қишлоқ үқитувчига кўрсатилғандағы эъти-
бордан кўнглигем төгдек ўеди. Қуничига күч күйилди. Компьютерлар өрдемда үқи-
ларда дарасигаси элтагидан нурли йўлга киёслаган келди. Мажид ақа ҳар ерда азиз ва мұльта-
бар инсон.

Илмли үзар... ОЛИМНИНГ САОДАТ ЙУПИ

дан ҳикоя килювни «Йўл бошида» ҳужжатли қиссаның ўкувчилар ҳумкига ҳавола эти. У тинимиз изланишида. Республика газеталари жойлашган Матбуотчилар кўчасининг 32-йудаги барча қаватлар Мажид ақа үннан кадрдан. Қалби қуридан, кузи нуридан дунёга келган қанча-қанча мақолалари, очерклари маърифат ўчиғи-зие масканини бағридан муштарилиларга этган.

– Янги йилда яхши ният билан дилга туккан мўлжалларим бор, – деди Мажид ақа. – Тарихий манбаларни, архив ҳужжатларини ўрганипман. Насиб этса, жадидчилик ҳарқатини кўзга кўринган намойндилари Абдурауф Фитрат, Файзулла Ҳўжаев, «Ойдин кунлар армони», «Иккى ўт орасида» каби асарлари чоп этилди.

Айниқса «Иккى ўт орасида» китоби қўчиликка мансур бўлди. Ўзбекистон Республикасы Мустақиллик инниң ўйлигига олдидан республика ғозигига ҳайтини, илохий изланишини ўзининг саодат йўли деб билган Мажид ақага тани сиҳатлиларига тассано айтиш имкони туғилған экан. Мажид ақа «Адолат»иларнинг ҳам энг яқин маслаҳаттўйи, энг сармахсуз мұаллифларидан бири эканнан алоҳидай кайд этишина истардик.

Ўзи ҳақида ўйламай, фаязларга сарфлашынг ўзларига раво кўрмайдилар. Мажид ақа ҳам ҳаваслардан воз кечиб, инсоннинг зийната-хазиналар калити бўлган имгла ҳаётини, та-
бъор жоиз бўлса, ҳузур-
халоватини баҳида этган олимлардан бири. Бугун устоз ва олимнинг ҳурматини ўқиши, унинг ярим асрлар ақий меҳнатларига тассано айтиш имкони туғилған экан. Мажид ақа «Адолат»иларнинг ҳам энг яқин маслаҳаттўйи, энг сармахсуз мұаллифларидан бири эканнан алоҳидай кайд этишина истардик.

Ўзи ҳақида ўйламай, фаязларга сарфлашынг ўзларига раво кўрмайдилар. Мажид ақа ҳам ҳаваслардан воз кечиб, инсоннинг зийната-хазиналар калити бўлган имгла ҳаётини, та-
бъор жоиз бўлса, ҳузур-
халоватини баҳида этган олимлардан бири. Бугун устоз ва олимнинг ҳурматини ўқиши, унинг ярим асрлар ақий меҳнатларига тассано айтиш имкони туғилған экан. Мажид ақа «Адолат»иларнинг ҳам энг яқин маслаҳаттўйи, энг сармахсуз мұаллифларидан бири эканнан алоҳидай кайд этишина истардик.

Мукаддас ҳадисларимизда бежиз айтилмаган:

«Бир соаттана им үрганиш
ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ниш бир кечалик ибодат-
дан яхшидир». Чунки им-

мил қишилар шу қадар
машғул бўладиларки,

хатто вактларини ёб-
ичишга, ўйнаб кулишга,

бағри динлигиз очилади,

Тарихи олим ва журна-
лист Мажид Ҳасанин тарих-

ЗОТЛИ ОТНИНГ ОШИГИ КҮП

Шарқ мучали бўйича яқинда отили киради. Мунажжимларнинг гапига ишонсан, «само анкуми» бу ажойиб тулпорнинг фавқулодда ютуқлар, омадлар олиб келишини башшорат қиласди.

Азал-азалдан зотли отнинг ошиги кўп, қадри баланд бўлиб келган. Айниқса массагет, сак қилиларининг қадими отларига зуррёб бўлмис ахалтекинлар (аргумоқлар) жуда машҳур бўлган. Бу отлар ҳаддан ташқари чақон, учкур, кучли ва гўзал бўлгани учун уларни самовий отлар деб ҳам атаганлар. Урта асрларга келиб қадими Марказий Осиё маданиятийнинг бир кисми бўлган зотдор отлар ўзига хос мўъжиза яратган.

Отхонасида ўз аргумоги бўлишини орзу кильмаган хукмдор бўлмаган. Бу мўжиза тулпорни кўлга киритиш учун қадимги шоҳлар нималар қильмаган дейсиз. Масалан, эрамиздан аввали VI асрда яшаб ўтган форс шоҳи Кир пойгода қатнашган аргумоқни кўриб қолиб, ўша заҳоти унинг эгасига ўзининг ярим давлатини ватъда қилган экан. Эрамиздан аввали II асрда Хитой подшоларидан бирни қадим-қадимлардан бу шоҳона жийронлар ватани бўлиб келган. Довон давлати билан бўлган қақшаткич урушуда қон тўкиш хисобига бу илоҳий отни кўлга киритган экан.

Россияда бу отлар нечоғли қадрланганини подшо отхонасида уларнинг туёкларига кумуш тақа-

қоқилганидан ҳам билса бўлади. Аргумоқлар ҳамиша бажонидил сотиб олинган, азиз, улуғ одамларга аргумон қилинган.

Аргумоқнинг насли ўта қадимилигига шубҳа йўк, лекин унинг дунёдаги бошқа бирор отга ўхшамаган кўёфасини бирор қадимили насли билан солиштириб бўлмайди. Шунинг учун бўлса керак, аргумон осмондан тушган деган ривоятлар ҳам бор.

Бора-бора подшоҳлар ўртасида асл зотли отларни бир-бирларига кимматбаҳо совфа сифатида тақдим этиш урға кири. Кейинчалик унтилиб кетган бу урға фақат XX асрнинг 50-йилларига келиб яна ёдга олини. Н. Хрушчёв Буюк Британия кироличаси Елизавета Биринчига айқ боласи ва миллий эгар-жабдуги, зебу зийнати билан кўшиб ик-

кита от - қорабоғ ва ахалтекин отни аргумон эти. Киролича сарой отхонасида ахалтекин, яни аргумоқни роса томоша қилишиди, қўллари билан ушлаб кўришиди, унинг тилла рангида ялтирашини кўриб ёқа ушлаши. Рангининг табиийлигига ишонмай, уни ҳатто ювиб ҳам кўришиди, ювилган тулпор яна ҳам ялтираб кетди.

Бу аргумоқнинг укаси Меликуш Дехлига, ҳалқаро қўргазмага юборилди. От гўзалигини нозик ҳис етадиган синча ҳиндлар тулпорни кўриб ниҳоятда завкундилар. Қўргазманинг охирги кунида ҳиндлар уни гулчамбарлар билан ясантирилар, отниң ёнига чолгучиларни, рақкосаларни жойлаштирилар. Кейин эса мамлакатнинг табаррук, ҳурматли қариллари бу тилларанг саман тулпорни Хиндиистонда колдиришларини сўраб, тантанали равишда илтимос қилдилар.

1957 йили Москвага келмоқчи бўлган АҚШ Президенти Дуайт Эйзенхауэр учун совфа тайёрлаш воқеаси ҳам кизик бўлган. Америка раҳбарига муносаби от танлаш учун яширилган жойни айтиб кўймаганида Хатенковнинг ҳоли нима кечиши номаълум эди.

«Туркистан-пресс».